

فرم پیشنهاد طرح پژوهشی

عنوان طرح: طراحی بسته آموزشی فرزندپروری دیجیتال و ارزیابی اثربخشی آن بر خودکارآمدی والدین در فرزندپروری دیجیتال در استان قزوین

۱- اطلاعات مربوط به محقق

نام: سید امیر

نام خانوادگی: قاسم تبار

محل اشتغال: دانشگاه فرهنگیان استان قزوین

رشته تحصیلی: علوم تربیتی

آخرین مدرک تحصیلی: دکتری

شماره تلفن ثابت:

امضاء محقق

۰۹۱۲۹۶۱۵۷۸۱

شماره تلفن همراه:

۲- اطلاعات مربوط به طرح

الف) عنوان طرح:

طراحی بسته آموزشی فرزندپروری دیجیتال و ارزیابی اثربخشی آن بر خودکارآمدی والدین در فرزندپروری دیجیتال در استان قزوین

معادل انگلیسی عنوان طرح:

Development of a Digital Parenting Training Package and Assessment of Its Impact on Parental Self-Efficacy in Digital Parenting in Qazvin Province

توسعه فناوری

کابردی

بنیادی

ب) نوع تحقیق:

تاریخ خاتمه (تقریبی): ۱۴۰۵/۰۸/۰۱

تاریخ شروع: ۱۴۰۴/۰۸/۰۱

پ) مدت زمان اجرای طرح: ۱۲ ماه

ت) تاریخ پیشنهاد طرح: ۱۴۰۴/۰۵/۰۳

ث) سازمان متقاضی طرح پژوهشی: اداره کل بهزیستی استان قزوین

ج) پرسش(های) تحقیق (فرضیه های تحقیق):

سوالات پژوهش:

- با توجه به بافت فرهنگی و اجتماعی استان قزوین، چالش‌های کودکان و نوجوانان در زمینه استفاده از فناوری‌های دیجیتال چیست؟
- با توجه به بافت فرهنگی و اجتماعی استان قزوین، چالش‌ها و نگرانی‌های والدین درباره استفاده فرزندان از فناوری‌های دیجیتال چیست؟
- رفتارهای مصرفی نوجوانان استان قزوین در زمینه فناوری‌های دیجیتال چگونه است؟
- راهنماهای مداخله‌ای والدین استان قزوین برای نظارت بر استفاده فرزندان از فناوری‌های دیجیتال چه می‌باشند؟

۵. میزان خودکارآمدی والدین در فرزندپروری دیجیتال در استان قزوین به چه اندازه است؟
۶. والدین استان قزوین تا چه اندازه از فناوری‌های دیجیتال استفاده می‌کنند؟
۷. والدین استان قزوین تا چه اندازه در مورد محتوا و دلایل استفاده فرزندان از فناوری‌های دیجیتال آگاهی دارند؟
۸. بسته آموزشی فرزندپروری دیجیتال دارای چه محتوا و ویژگی‌هایی است؟
۹. آیا بسته آموزشی فرزندپروری دیجیتال بر خودکارآمدی والدین در فرزندپروری دیجیتال در استان قزوین اثربخش است؟

چ) اهداف طرح:

۱. شناخت ادراک نوجوانان استان قزوین درباره راهبرد مداخله ای والدین
۲. شناسایی مهمترین نگرانی ها و چالش های والدین استان قزوین درباره استفاده فرزندان از فناوریهای دیجیتال
۳. شناسایی رفتارهای مصرفی نوجوانان (۱۲ تا ۱۷ سال) استان قزوین در زمینه فناوریهای دیجیتال
۴. شناسایی راهبردهای مداخله ای والدین استان قزوین برای نظارت بر استفاده فرزندان از فناوریهای دیجیتال
۵. تعیین میزان خودکارآمدی والدین استان قزوین در فرزندپروری دیجیتال
۶. شناسایی میزان استفاده والدین استان قزوین از فناوریهای دیجیتال
۷. شناسایی میزان آگاهی والدین استان قزوین در مورد محتوا و دلایل استفاده فرزندان از فناوریهای دیجیتال
۸. تدوین بسته آموزشی فرزندپروری دیجیتال برای والدین
۹. ارزیابی اثربخشی بسته آموزشی فرزندپروری دیجیتال بر خودکارآمدی فرزندپروری دیجیتال والدین استان قزوین

ح) اگر طرح از نوع کاربردی یا توسعه فناوری است کدام بخش های جامعه و دستگاه های اجرایی از آن بهره‌مند می شوند ؟

اداره کل آموزش و پرورش استان قزوین، اداره کل بهزیستی استان قزوین، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان استان قزوین، دفتر امور اجتماعی و فرهنگی استانداری قزوین، دفتر امور زنان و خانواده استانداری قزوین، مراکز مشاوره و روان شناسی استان قزوین، اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان قزوین، اداره کل تبلیغات اسلامی استان قزوین، پلیس فتای فرماندهی انتظامی استان قزوین، اداره کل ورزش و جوانان استان قزوین، اداره کل دادگستری استان قزوین، مرکز اورژانس اجتماعی قزوین، صداوسیما مرکز قزوین.

۳- بیان مسئله (تشریح ابعاد، حدود مسئله، معرفی دقیق مسئله، بیان جنبه‌های مجهول و متغیرهای مربوط به پرسش ها یا فرضیه های تحقیق)

به دنبال رشد و پیشرفت فناوری اطلاعات و ارتباطات، اینترنت و فضای مجازی به سکویی برای تعاملات اجتماعی بین نوجوانان مبدل شده است که به آنها امکان می دهد بدون نظارت و محدودیت های اعمال شده از سوی بزرگسالان، و همچنین تا حدودی به شکل ناشناخته^۱ (ناشناس)، دست به رفتارهای پرخطر بزنند. فناوریهای دیجیتال^۲ و فضای مجازی با تمام امتیازات خود می‌تواند آسیب ها و خطرات متعددی را برای کاربران به خصوص نوجوانان، که کاربران اصلی فناوریهای مدرن هستند (شاه، داس، ماتیا و میلانیک،^۳ ۲۰۱۹) به دنبال داشته باشد. سازمان همکاری و توسعه اقتصادی^۴ (۲۰۱۶) خطرات آنلاین برای کودکان و نوجوانان را در سه دسته کلی قرار می دهد که عبارتند از (۱) خطرات فناوری اینترنت؛ یعنی زمانی که اینترنت، رسانه‌ای است که در آن کودکان برای نمایش محتوا یا مکان تعامل از آن استفاده می‌کنند. این خطرات خود به دو نوع تقسیم می شوند که عبارتند از خطرات محتوا (مانند محتوای غیر قانونی) و خطرات تماس (مانند

^۱anonymity

^۲digital technologies

^۳Shah, J., Das, P., Muthiah, N., & Milanaik, R.

^۴organisation for economic co-operation and development (OECD)

^۵Internet technology risks

زورگویی سایبری^۲) خطرات مربوط به مصرف‌کنندگان برای کودکان آنلاین؛ یعنی کودک به عنوان یک مصرف‌کننده آنلاین مورد هدف قرار می‌گیرد (مانند کلاهبرداری آنلاین یا محصولات نامناسب). و (۳) خطرات حریم خصوصی اطلاعات و امنیتی^۳ که هر کاربر اینترنتی با آن مواجه است (مانند جاسوس افزارهای تجاری) و در آن کودکان و نوجوانان، یک گروه کاربری آسیب‌پذیر خاص را تشکیل می‌دهند. علاوه بر این تهدیدات، تأثیرات مخرب اعتیاد به اینترنت و فضای مجازی و همچنین بازیهای رایانه‌ای از دیگر نگرانی‌های اصلی والدین و خانواده‌ها است (لیبروت و فیسکالی^۴؛ ۲۰۲۱). در این بین، نوجوانان نسبت به کودکان و بزرگسالان، آسیب‌پذیرتر هستند. بر حسب تعریف، به دوره بین ۱۲ تا ۱۷ سال دوره نوجوانی گفته می‌شود که خود به دوره اوایل نوجوانی^۵ (۱۲ تا ۱۴ سال) و اواخر نوجوانی^۶ (۱۵ تا ۱۷ سال) تقسیم می‌شود (تینسون^۷؛ ۲۰۱۰). همچنین منظور از سن، تعداد سال‌های کاملی است که از زمان تولد فرد گذشته است (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵). بنابراین منظور از نوجوان در پژوهش حاضر افراد بین سنین ۱۲ سال تمام (نوجوانانی که وارد ۱۳ سالگی شدند) تا پایان ۱۷ سالگی (نوجوانانی که وارد ۱۸ سالگی شدند) است. در ساختار فعلی نظام آموزش و پرورش کشور، دانش‌آموزان مقطع متوسطه (اول و دوم) در این رده سنی قرار می‌گیرند.

اطمینان به اینکه کاربران، به ویژه نوجوانان، می‌توانند با به حداقل رساندن خطرات موجود، از امکانات فناوری در بالاترین سطح بهره‌مند شوند از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است که در این امر، دانش، نگرش و رفتار والدین دارای اهمیت بسیار بالایی است (گور و تورل^۸؛ ۲۰۲۲). در واقع، از آنجایی که رسانه‌های دیجیتال عمده‌تاً در خانه مصرف می‌شوند، والدین نقش مهمی در کاهش این خطرات دارند. والدین می‌توانند به فرزندان در مورد خطرات آنلاین آموزش دهند، میزان زمان صرف شده در اینترنت را تنظیم کنند، و تا حدودی محتوای آنلاینی که آنها می‌بینند را مدیریت کنند (کورکوران، گابریلی، ویسنیوسکی لیتل و دوتی^۹؛ ۲۰۲۳).

فناوری‌های نوظهور در عصر دیجیتال در تمام لایه‌های جامعه گسترش یافته‌اند و این وضعیت روابط خانوادگی، روشهای کمک والدین به فرزندان خود در مورد استفاده از رسانه‌ها، نحوه ارتباط والدین و فرزندان با یکدیگر و عادات مصرف رسانه‌ای والدین را تغییر داده است (لیم، ۲۰۱۶). به عبارت دیگر، فرزندپروری در عصر دیجیتال مستلزم مسئولیت‌های خاصی در محیط‌های آنلاین و فراتر رفتن از فرزندپروری سنتی است. والد دیجیتال^{۱۰} به عنوان کسی که سواد فناوری پایه دارد توصیف می‌شود؛ از خطرات و تهدیدات آنلاین آگاه است و می‌داند که چگونه از فرزند خود در برابر این خطرات محافظت کند؛ می‌تواند فناوری‌های دیجیتال را در برنامه‌های فرزندپروری بگنجانده، تعامل فرزندش با رسانه‌های دیجیتال را تنظیم می‌کند؛ و پیشرفت‌های فناوری را دنبال می‌کند (هوانگ، لی، چن، و استرابهار^{۱۱}؛ ۲۰۱۸؛ کاباچی-یورداکول^{۱۲} و همکاران، ۲۰۱۳؛ ماسکرونی، پونته، و خورخه^{۱۳}؛ ۲۰۱۸). فرزندپروری دیجیتال^{۱۴} به کودکان کمک می‌کند تا از فرصت‌های فراهم شده توسط رسانه‌های دیجیتال و محیط‌های آنلاین استفاده کنند. در عین حال، والدین را ملزم می‌کند تا از فرزندان خود در برابر آسیب‌های احتمالی این محیط‌ها، محافظت کنند (لیوینگستون و هلسپر^{۱۵}؛ ۲۰۱۸). پرداختن به فرزندپروری دیجیتال به دو صورت امکان‌پذیر است: شکل اول شامل استفاده خود والدین از رسانه‌های دیجیتال به شکل «دسترسی به رسانه‌های دیجیتال، دفعات استفاده و سطح استفاده» است، در حالی که دیگری شامل سطح آگاهی والدین از چگونگی استفاده کودک از رسانه‌های دیجیتال و نظارت بر استفاده کودک از رسانه‌های دیجیتال است. بنابراین، فرزندپروری دیجیتال را نباید تنها به عنوان نظارت و مدیریت والدین بر رسانه‌های دیجیتال، استفاده کودک از اینترنت، و وضع قوانین در مورد آن تلقی کرد چراکه در دنیای امروزی که دستگاه‌های قابل حمل و دسترسی به شبکه‌های بی‌سیم، دسترسی به اطلاعات را در هر مکان و هر زمان ارائه می‌دهند، والدین نیز از این فرصت‌ها برای شیوه‌های فرزندپروری خود بهره می‌برند (لوپتون، پدرس و توماس^{۱۶}؛ ۲۰۱۶). بنابراین، فرزندپروری دیجیتال شامل فعالیت‌هایی مانند تبادل اطلاعات والدین بین خودشان و دریافت اطلاعات و مشاوره از یکدیگر؛ بهره‌گیری از اینترنت به شیوه‌ای مؤثر برای فعالیت‌های یادگیری فرزندانمان مانند فعالیت‌های مدرسه و دوره؛ امکان دانلود برنامه‌های آموزشی یا بازی‌های مورد نیاز؛ و توانایی دستیابی به منابع یادگیری مورد نیاز فرزندان و استفاده مؤثر از آنها است (لیوینگستون^{۱۷} و همکاران، ۲۰۱۸؛ لوپتون^{۱۸} و همکاران، ۲۰۱۶).

^۱Cyberbullying

^۲Consumer related risks

^۳Information privacy and security risks

^۴Lieberoth & Fiskaali

^۵adolescence

^۶Early Adolescence

^۷Late Adolescence

^۸Tinson, J.

^۹Gür & Türel

^{۱۰}Corcoran, E., Gabrielli, J., Wisniewski, P., Little, T. D., & Doty.

^{۱۱}digital parent

^{۱۲}Huang, Li, Chen, & Straubhaar

^{۱۳}Kabakçı-Yurdakul

^{۱۴}Mascheroni, Ponte, & Jorge

^{۱۵}Digital parenting

^{۱۶}Livingstone & Helsper

^{۱۷}Lupton, Pedersen, & Thomas

^{۱۸}Livingstone

^{۱۹}Lupton

والدین برای نظارت بر استفاده فرزندان از رسانه های دیجیتال از راهبردهای مداخله ای متفاوتی استفاده می کنند. راهبردهای مداخله ای والدینی^۱ شامل تمام نگرش ها و رفتارهای والدین نسبت به کودکان و نوجوانان برای افزایش فرصت ها و در عین حال کاهش خطراتی است که هنگام حضور در اینترنت با آنها مواجه می شوند (کرویل، ۲۰۰۹). در یک مفهوم گسترده، راهبرد مداخله ای والدین بیانگر نگرش ها و رفتارهای والدین نسبت به استفاده فرزندان از رسانه های دیجیتال است (مندوزا، ۲۰۰۹). مطالعات نشان می دهند که بین نوع راهبرد مداخله ای (فعال، محدودکننده و استفاده همراه باهم) که والدین استفاده می کنند و میزان امنیت اینترنتی فرزندان (اصلانی، عزیزمی و سلمیانی، ۱۳۹۸)، اعتیاد به اینترنت و قلدری آنلاین (چانگ^۲ و همکاران، ۲۰۱۵)، مهارتهای دیجیتال کودکان (شیاکا، لافن، نورمن و میلوسیویچ^۳، ۲۰۲۲؛ رودریگز-دی-دوس، ون اوستن و ایگارتو^۴، ۲۰۱۸)، مدت زمان استفاده نوجوانان از اینترنت (شیاکا و همکاران، ۲۰۲۲)، توانایی مقابله موثر با نفرت سایبری^۵ (رایت، واکس و گامز-گوادیکس^۶، ۲۰۲۱)، و استفاده مشکل ساز از رسانه^۷ (فام، مانیکو، ن، جوهاری، آر، و کاریپین^۸، ۲۰۲۲) رابطه وجود دارد. بنابراین شناخت و به کارگیری راهبردهای مداخله ای مناسب و مفید دارای اهمیت است. یکی از عوامل موثر در استفاده والدین از راهبردهای مداخله ای اثربخش و مفید، خودکارآمدی والدین در فرزندپروری دیجیتال یا «خودکارآمدی فرزندپروری ویژه اینترنت» است (شین، ۲۰۱۵؛ سیمونز، پونت، والراو و هیرمن^۹، ۲۰۱۷؛ گلاتز، کرو و بوچانان^{۱۰}، ۲۰۱۸).

خودکارآمدی به این باور افراد اشاره دارد که مهارت های لازم برای دستیابی به یک هدف را دارند (بندورا^{۱۱}، ۱۹۷۷). افراد با خودکارآمدی بالا هنگامی که با موانع روبرو می شوند، به توانایی خود در حل مؤثر مسائل و دستیابی به نتایج دلخواه اطمینان دارند (بندورا^{۱۲}، ۱۹۷۷؛ دی-ویتر، ولسی و والش^{۱۳}، ۲۰۰۹). خودکارآمدی فرزندپروری یعنی باور والدین به اینکه می توانند رفتارها یا وظایف والدینی را با موفقیت انجام دهند تا بر سلامت و رشد فرزندان تأثیر بگذارند (ونس و براندون^{۱۴}، ۲۰۱۷). بنابراین خودکارآمدی فرزندپروری دیجیتال^{۱۵} به باور والدین درباره توانایی هایشان در نظارت، هدایت و تنظیم فعالیت های مرتبط با اینترنت فرزندان اشاره دارد (گلاتز و همکاران، ۲۰۱۸). در تعریف دیگر، خودکارآمدی فرزندپروری ویژه اینترنت را می توان به عنوان میزانی تعریف کرد که والدین احساس می کنند می توانند بر رفتارهای مرتبط با اینترنت فرزندان خود تأثیر بگذارند و از داشتن تجربیات منفی آنلاین آنها جلوگیری کنند (گلاتز و همکاران، ۲۰۱۸). والدینی که خودکارآمدی فرزندپروری دیجیتال بیشتری دارند، احتمالاً از راهبردهای اثربخش فرزندپروری برای نظارت بر استفاده فرزندان از اینترنت و فناوریهای دیجیتال استفاده می کنند. هنگامی که والدین احساس می کنند می توانند استفاده فرزندان از رسانه های اجتماعی را کنترل کنند، تردیدها و نگرانی ها آنها نیز کاهش می یابد (گلاتز و همکاران، ۲۰۱۸).

استفاده بیش از پیش و همچنین پیچیدگی روز افزون فناوریهای دیجیتال و از طرفی خطرات و تهدیدات جدی و متعدد فناوریها و رسانه های دیجیتال موجب نگرانی بسیار از والدین شده است. طبق نتایج مطالعات، استفاده فرزندان از فناوریهای دیجیتال باعث نگرانی یک سوم والدین شده است (دوگان، لهارت، لمپ و الیسون^{۱۶}، ۲۰۱۵). به علاوه، این واقعیت که بسیاری از کودکان در استفاده از فناوری دیجیتال صلاحیت بیشتری نسبت به والدین خود دارند، موجب شد تا والدین احساس کنند که توانایی کنترل بر محتوا و فعالیت فرزندان در فضای مجازی را ندارند (لیم^{۱۷}، ۲۰۱۶؛ ویلت^{۱۸}، ۲۰۱۵). این مسائل انگیزه ای در والدین ایجاد کرده است تا شایستگی و مهارت های فرزندپروری خود را در عصر دیجیتال پرورش دهند چراکه فرزندپروری در عصر دیجیتال مستلزم مسئولیت های خاصی در محیط های آنلاین و فراتر رفتن از فرزندپروری سنتی است. این واقعیت ها تدوین برنامه های مدون برای تقویت مهارت های فرزندپروری دیجیتال والدین را ضروری ساخته است. نتایج پژوهش های تجربی حاکی از اثربخشی برنامه های آموزشی والدین بر شایستگی، توانایی و خودکارآمدی والدین در فرزندپروری دیجیتال بوده است (هانی، سونهاجی و انگرینی^{۱۹}، ۲۰۲۰؛ کلارکسون و زیرل^{۲۰}، ۲۰۱۸؛ کسیم و کسیم^{۲۱}، ۲۰۱۸). برنامه های فرزندپروری دیجیتال به والدین می

^۱Parental mediation strategies

^۲co-using

^۳Chang, F. C.,

^۴Sciaccia, B., Laffan, D. A., Norman, J. O. H., & Milosevic,

^۵Rodríguez-de-Dios, I., van Oosten, J. M., & Igartua, J. J.

^۶cyberhate

^۷Wright, M. F., Wachs, S., & Gámez-Guadix, M.

^۸problematic media use

^۹Fam, J. Y., Männikkö, N., Juhari, R., & Kääriäinen, M.

^{۱۰}Internet-specific parental self-efficacy

^{۱۱}Symons, K., Ponnet, K., Walrave, M., & Heirman, W.

^{۱۲}Glatz, T., Crowe, E., & Buchanan, C. M.

^{۱۳}Bandura, A.

^{۱۴}DeWitz, S. J., Woolsey, M. L., & Walsh, W. B.

^{۱۵}Vance, A. J., & Brandon, D. H.

^{۱۶}Digital parenting self-efficacy

^{۱۷}Duggan, M., Lenhart, A., Lampe, C., & Ellison, N. B.

^{۱۸}Lim, S. S.

^{۱۹}Willett, R. J.

^{۲۰}Hani, U., Sonhaji, S., & Anggraini, C. N.

آموزد تا خطرات و آسیب های فناوریهای دیجیتال را برای فرزندان خود به حداقل برسانند و از فرصت ها و مزایای آن سود برند. برنامه های فرزندپروری دیجیتال همچنین به والدین کمک می کند تا فرزندان خود بیاموزند تا چگونه در فضای سایبری همچون یک شهروند با اخلاق و مسئولیت پذیر رفتار کنند (کسیم و کسیم، ۲۰۱۸).

در خارج از کشور، مطالعات متعددی مرتبط با موضوع پژوهش حاضر انجام شد (برای مثال هانی و همکاران، ۲۰۲۰؛ کلارکسون و زیلر، ۲۰۱۸؛ کسیم و کسیم، ۲۰۱۸؛ گلاتر و همکاران، ۲۰۱۸؛ هوانگ و همکاران، ۲۰۱۸؛ کاباکچی-یورداکول و همکاران، ۲۰۱۳؛ ماسکرونی و همکاران، ۲۰۱۸؛ لیوینگستون و همکاران، ۲۰۱۸) که هر یک از آنها بیشتر بر یکی از سوالات مطالعات حاضر، متمرکز بودند. مطالعات پیشین هرچند در آگاهی و حساسیت بخشی نسبت به متغیرهای مربوط به فناوریهای دیجیتال در بین نوجوانان بسیار مفید هستند، اما بدیهی است که نمی توان و به سخن درست تر، نباید مبنای شناخت و یا تصمیم گیری و تصمیم سازی درباره سامان بخشی به وضعیت استفاده کاربران ایرانی از فناوریها و ابزارهای دیجیتال باشند. مدیریت و سامان بخشی به وضعیت فضای مجازی در داخل کشور بیش از هر چیز باید مبتنی بر داده های تجربی در مورد رفتارشناسی کاربران ایرانی، آسیب ها و خطراتی که در فضای مجازی تجربه می کنند و همچنین میزان آگاهی، نگرش و مهارت آنها در زمینه فناوریهای دیجیتال و همچنین ارزشها، باورها و فرهنگ حاکم بر کشور و در خانواده ها باشد. به همین علت، در مطالعه حاضر علاوه بر روش تحقیق کمی پیمایشی، به منظور فهم دقیق از ادراک و تجربه های زیسته والدین و فرزندان آنها در زمینه فناوریهای دیجیتال از روش تحقیق پدیدارشناسی نیز کمک گرفته می شود.

همچنین مطالعات پراکنده ای در ارتباط با موضوع پژوهش حاضر در داخل کشور انجام شده است. نگرانی های والدین در مورد آسیب های بازیهای رایانه ای (سراجی و علی بخشی، ۱۳۹۴)، تاثیر مداخله روان شناختی خانواده محور بر کاهش وابستگی به بازی های رایانه ای فرزندان (زینعلی، افروز، غلامعلی لوانسانی و قاسم زاده، ۱۳۹۶)، تاثیر بازیهای رایانه ای در انزوایی و پرخاشگری دانش آموزان (گنجی و شفائی مقدم، ۱۳۹۱)، تاثیر استفاده از رسانه های اجتماعی بر افسردگی نوجوانان (وصال و رحیمی، ۱۴۰۰)، عوامل موثر بر اعتیاد اینترنتی دانش آموزان دختر (مقصودی و تندولی، ۱۳۹۴) و نقش خانواده در اعتیاد به اینترنت نوجوانان (ایمانی و شیرالی نیا، ۱۳۹۴)، از جمله این پژوهش ها است. با این حال، وجه افتراق و اهمیت انجام مطالعه حاضر را از چند منظر می توان نشان داد. اول اینکه غالب این پژوهش ها روی کودکان و نوجوانان انجام شده است و دیدگاه، نگرش و مهارت های والدین در این زمینه به ندرت مورد توجه قرار گرفته است. دوم اینکه همه این پژوهش ها در مقیاس کوچک انجام شدند و قدرت تعمیم پذیری پایینی دارند. مطالعه حاضر اولین پیمایشی است که در سطح مقیاس بزرگ (در سطح) با جامعه و نمونه آماری بزرگ انجام می شود. سوم اینکه پژوهش های پیشین تنها به بعضی از سوالات پژوهش حاضر پاسخ دادند و برای بسیاری از سوالات مطالعه حاضر، یافته ای ارائه ندادند. از این نظر پژوهش حاضر از جامعیت بالایی برخوردار است. در نهایت و مهمتر از همه، تا پیش از پژوهش حاضر هیچگونه برنامه و یا بسته ای درباره فرزندپروری دیجیتال تدوین نشده است که از اهداف اصلی مطالعه حاضر است. بسته آموزشی فرزندپروری دیجیتال که بر اساس داده های کمی و کیفی تدوین خواهد شد، برای کارشناسان، روان شناسان، مشاوران، معلمان و یا سازمان و ارگانهای مربوطه، این امکان را فراهم می سازد تا بر اساس یک برنامه مدون، استاندارد و بومی و متناسب با نیازها، باورها، ارزشهای والدین ایرانی به ویژه والدین استان قزوین، مهارتها و شایستگی های آنان را برای فرزندپروری دیجیتال به بهترین و اثربخش ترین شکل پرورش دهند.

علاوه بر موارد اشاره شده، در راستای تاکیدات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) مبنی بر نبود حکمرانی و مدیریت فضای مجازی و همچنین نظر به اینکه شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری (عتف، ۱۴۰۰)، به منظور حل چالش «جامعه پذیری تربیت دینی، اخلاقی و اجتماعی در راستای حفظ ارزشهای اسلامی»، یکی از اولویتهای پژوهشی و فناوری کشور در افق های زمانی ۱۴۰۵-۱۴۰۱ را «افزایش نقش خانواده در جامعه پذیری فرزندان در برابر مصرف شبکه های اجتماعی» تعیین نموده است.

بر اساس آنچه بیان شد، این پژوهش قصد دارد تا از طریق گردآوری مجموعه ای از داده های کمی و کیفی در مورد دانش، نگرش، مهارت، مشکلات و نگرانی های والدین ساکن در استان قزوین در زمینه استفاده فرزندان نوجوان (۱۲ تا ۱۷ سال) آنها از فناوریهای دیجیتال و همچنین رفتار، نگرش، چالش ها، ادراکات و تجارب فرزندان آنها در در زمینه استفاده از فناوریهای دیجیتال، و تلفیق و سنتز آنها با مبنای نظری و ادبیات پژوهشی موجود، برای اولین بار در داخل کشور بسته آموزشی فرزندپروری دیجیتال را طراحی و تدوین نماید و همچنین اثربخشی آن را بر خودکارآمدی والدین در فرزندپروری دیجیتال مورد آزمون قرار دهد. و بدین شکل برای کارشناسان، روان شناسان، مشاوران، معلمان و یا سازمان و ارگانهای مربوطه این امکان را فراهم می سازد تا در دوره ها و کارگاه های آموزشی خود، بر اساس یک برنامه مدون، استاندارد و بومی و متناسب با نیازها، باورها، ارزشهای والدین ایرانی به ویژه والدین استان قزوین، مهارتها و شایستگی های آنان را برای فرزندپروری اثربخش در عصر دیجیتال، به بهترین شکل پرورش دهند.

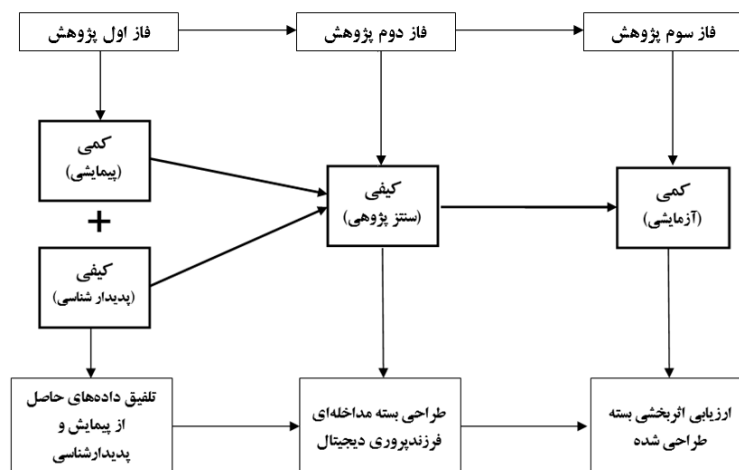
^۱Clarkson, A., & Zierl, L.

^۲Kassim, M. N., & Kassim, M. H.

۴- روش تحقیق (روش اجرای طرح)

روش‌شناسی مطالعه حاضر مبتنی بر رویکرد ترکیبی (آمیخته) است. پژوهش ترکیبی، روشی است که هر دو پژوهش کیفی و کمی را با هم ترکیب یا مرتبط می‌سازد. این روش مستلزم مفروضه‌های فلسفی، استفاده از رویکردهای کیفی و کمی و ترکیب هر دو رویکرد در یک مطالعه است (کرسول^۲، ۱۳۹۱). نکته اصلی این است که به کارگیری رویکردهای کمی و کیفی به صورت ترکیبی، در مقایسه با به کارگیری هر یک از دو روش به تنهایی به درک بهتری از مسائل پژوهشی منجر می‌شود (کرسول و پلانو کلارک، ۱۳۹۰). در پژوهش حاضر، از بیان طرح‌های متعدد رویکرد ترکیبی، از طرح تو در تو (لانه کردن^۳) (کرسول و پلانو کلارک، ۱۳۹۰) استفاده خواهد شد. مفروضات اساسی این طرح عبارتند از اینکه یک مجموعه داده به تنهایی کافی نیست، باید به سوالات مختلف جواب داد و برای پاسخگویی به هر سوال به انواع مختلفی از داده‌ها نیاز است (کرسول و پلانو کلارک، ۱۳۹۰). با توجه به اینکه مطالعه حاضر به دنبال طراحی بسته آموزشی فرزندپروری دیجیتال برای والدین ساکن استان قزوین است، بنابراین ضروری است این بسته بر اساس دانش، نگرش، مهارت، مشکلات و نگرانی‌های این گروه از والدین در زمینه استفاده فرزندان آنها از فناوریهای دیجیتال و همچنین رفتار، نگرش، چالش‌ها، ادراکات و تجارب فرزندان آنها در در زمینه استفاده از فناوریهای دیجیتال، طراحی شود. برای رسیدن به این منظور و شناخت هرچه بیشتر و دقیق‌تر مخاطبان، داده‌های لازم به دو شکل کمی (پیمایشی) و کیفی (پدیدار شناسی) گردآوری خواهد شد.

به طور کلی، پژوهش حاضر در سه گام یا فاز (شکل ۱) انجام خواهد شد. در فاز اول، با استفاده از روش پیمایشی (پرسشنامه بسته پاسخ) و پدیدار شناسی (مصاحبه نیمه ساختاریافته)، داده‌های لازم در مورد ویژگی‌های مخاطبان، به شکل همزمان گردآوری و تحلیل خواهد شد. در فاز دوم با استفاده از روش سنتز پژوهی (سنتز مبانی نظری و ادبیات پژوهشی موجود و داده‌های کمی و کیفی مرحله قبل)، بسته آموزشی فرزندپروری دیجیتال طراحی خواهد شد. در فاز سوم، با استفاده از روش تحقیق آزمایشی (با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل)، اثربخشی بسته تدوین شده مورد ارزیابی و آزمون قرار می‌گیرد. در ادامه روش انجام پژوهش در هریک از فازهای اشاره شده، تشریح می‌شود.

شکل ۱. دیاگرام طرح پژوهش

روش در فاز اول پژوهش:

الف) روش تحقیق پیمایشی: برای پاسخ به سوالات سوم تا هفتم پژوهش از رویکرد کمی و روش تحقیق پیمایشی استفاده خواهد شد.

جامعه، نمونه، روش نمونه‌گیری و حجم نمونه: تمامی والدین ساکن استان قزوین که دارای فرزند نوجوان (۱۲ تا ۱۷ سال) هستند و همچنین نوجوانان ۱۲ تا ۱۷ سال، جامعه آماری در پژوهش حاضر را تشکیل می‌دهند. بنابراین این بخش پژوهش دارای دو جامعه آماری (والدین و نوجوانان) است. برای انتخاب نمونه از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای-طبقه‌ای چندمرحله‌ای استفاده خواهد شد. بدین منظور، ابتدا بر حسب موقعیت جغرافیایی، استان قزوین به پنج منطقه شمال، جنوب، مرکز، شرق و غرب تقسیم و سپس از هر منطقه یک شهر و یک روستا انتخاب خواهند شد. در گام بعدی، برای معرف بودن نمونه، بر حسب محل سکونت و جنسیت، حجم نمونه مشخص خواهد شد.

^۱. Mixed approach

^۲. Creswell, J. W.

^۳. nested mixed method design

حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران^۱ تعیین خواهد شد. حداکثر حجم نمونه برآورد شده بر اساس فرمول کوکران برابر با ۳۸۴ نفر است. بنابراین با توجه به اینکه پژوهش حاضر دارای دو جامعه آماری (والدین و نوجوانان) است، در مجموع به ۷۶۸ تعداد نمونه نیاز است. باین حال برای کاهش خطای نمونه‌گیری و همچنین ریزش احتمالی ناشی از ناقص بودن داده‌های پرسشنامه، این تعداد به ۸۰۰ نفر افزایش خواهد یافت. در جدول ۱ جمعیت نوجوانان ۱۲ تا ۱۷ سال استان قزوین به تفکیک جنسیت و محل سکونت (سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۵، درگاه ملی آمار) گزارش شد. با توجه به تعداد نمونه مورد نیاز (۸۰۰ نفر)، و با در نظر گرفتن طبقات گزارش شده در جدول اشاره شده، ۴۸/۵۵ درصد از حجم نمونه (برابر با ۱۹۴ نفر) نوجوانان دختر و ۵۱/۴۵ درصد از حجم نمونه (برابر با ۲۰۶ نفر) نوجوانان پسر خواهند بود. همچنین ۷۵ درصد از حجم نمونه (۳۰۰ نفر) از بین نوجوانان ساکن مناطق شهری و ۲۵ درصد (۱۰۰ نفر) از بین نوجوانان مناطق روستایی انتخاب خواهند شد (۴۹ دختر و ۵۱ پسر). برای انتخاب والدین نیز از نسبت محل سکونت نوجوانان استفاده می‌شود. بر این اساس، ۷۵ درصد از والدین (۳۰۰ نفر)، از بین ساکنین مناطق شهری و ۲۵ درصد (۱۰۰ نفر) از بین ساکنین مناطق روستایی انتخاب خواهند شد.

جدول ۱. جمعیت نوجوانان ۱۲ تا ۱۷ سال به تفکیک جنسیت و محل سکونت (منبع: سرشماری عمومی نفوس و مسکن، درگاه ملی آمار)

متغیر	طبقات	فروانی	درصد	تعداد نمونه
جنسیت	دختر	۴۹۱۱۱	۴۸/۵۵	۱۹۴
	پسر	۵۲۰۴۳	۵۱/۴۵	۲۰۶
	کل	۱۰۱۱۵۴	۱۰۰	۴۰۰
محل سکونت	شهر	۷۵۸۷۲	۷۵	۳۰۰
	روستا	۲۵۲۸۲	۲۵	۱۰۰
	کل	۱۰۱۱۵۴	۱۰۰	۴۰۰

ابزارهای گردآوری داده‌ها: برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌های محقق ساخته استفاده خواهد شد.

روش تحلیل داده‌ها: برای تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری توصیفی (مانند میانگین، انحراف استاندارد، فروانی) و آمار استنباطی پارامتریک (آزمون‌های t، تحلیل واریانس، تحلیل تشخیصی، همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه) و ناپارامتریک (فریدمن، خی دو، یو مان ویتنی، کروسکال والیس، همبستگی فریدمن) متناسب با سؤالات و فرضیه‌های پژوهش استفاده خواهد شد. داده‌ها به کمک نرم‌افزار آماری SPSS22 تحلیل خواهد شد.

ب) روش تحقیق پدیدارشناسی:

برای پاسخ به سؤالات اول و دوم پژوهش، با این پیش فرض زیربنایی که اگر پدیده‌ها در بستر وقوع، با نگاه کسانی که آن را تجربه می‌کنند، مورد تفحص قرار گیرد، بسیاری از زوایای پنهان آنها آشکار می‌گردد و در نتیجه منجر به شناخت عمقی گردیده و از طرفی شرایط را برای مطالعات بعدی و عملیاتی کردن مفاهیم انتزاع شده، آسان‌تر می‌کند، به روش پدیدارشناسی انجام خواهد شد. پدیدارشناسی یعنی بررسی توصیفی اینکه چگونه افراد پدیده‌ای را تجربه می‌کنند (جانسون و کریستنسن، ۱۳۹۵). در انجام پژوهش پدیدارشناختی، پژوهشگر با پدیده‌های مورد پژوهش ارتباط نزدیک دارد و می‌خواهد خود را در جریان تجربه این پدیده‌ها بشناسد. از این جهت، پژوهش پدیدارشناختی در مقابل پژوهش کمی نگر قرار دارد که در آن سعی می‌شود با استفاده از روش‌های عینی گردآوری و تحلیل داده‌ها، خویشتن پژوهشگر از پدیده‌های مورد پژوهش متمایز شود (گال، بورگ و گال، ۱۳۹۳).

ابزارهای جمع‌آوری داده‌ها: رایج‌ترین روش برای گردآوری اطلاعات در پدیدارشناسی، مصاحبه است (جانسون و کریستنسن، ۱۳۹۵). در مطالعه حاضر نیز از روش مصاحبه نیمه‌ساختار یافته^۲ برای گردآوری اطلاعات استفاده خواهد شد. به گونه‌ای که مصاحبه شونده با یک پرسش کلی در ارتباط با موضوع پژوهش مواجه می‌شود و بدون هیچ گونه محدودیتی دیدگاه‌های خود را بیان می‌نماید.

علت انتخاب مصاحبه نیمه‌ساختار یافته این بود که این نوع مصاحبه برخلاف مصاحبه عمیق، به دنبال استخراج اطلاعات لازم و ضروری و در راستای هدف پژوهش است و از طرف دیگر قیدوبندهای دست و پاگیر مصاحبه ساختاریافته را ندارد و برای پژوهشگر آزادی عمل نسبی جهت دستیابی به اطلاعات ضروری را فراهم می‌سازد. در طراحی پرسش‌های مصاحبه از هیچ گونه الگوی پیش ساخته قبلی استفاده نخواهد شد. تلاش پژوهشگر در اجرای هر مصاحبه بر آن متمرکز خواهد شد تا داده‌های کیفی به صورت مستقل و اکتشافی به دست آید و نتایج آن بدون دستکاری ذهنی و ارائه الگوی خاصی مورد تحلیل قرار گیرد.

قبل از انجام مصاحبه‌ها در مورد اهمیت و هدف از انجام پژوهش به شرکت‌کنندگان توضیح داده خواهد شد و پس از جلب اطمینان و اعتماد آنان در محرمانه بودن مصاحبه و آزاد بودن برای خروج از مطالعه در هر زمان و رعایت نکات اخلاقی، مصاحبه به صورت حضوری و یا صورت نیاز، آنلاین (مجازی) و در بستر پیام

^۱ Cochran

^۲ Gall, Borg, Gall

^۳ semi structured interview

رسان ها و یا دیگر ابزارهای ارتباطی (مانند تماس تلفنی) انجام خواهد شد. کل فرایند انجام مصاحبه در صورت موافقت اطلاع رسان ها (مصاحبه شوندگان) ضبط خواهد شد.

جامعه و نمونه آماری و روشهای نمونه گیری: جامعه در این بخش از پژوهش را تمامی والدین ساکن استان قزوین دارای فرزند نوجوان (۱۲ تا ۱۷ سال) و همچنین نوجوانان ۱۲ تا ۱۷ سال تشکیل می دهند. برای انتخاب نمونه از روش نمونه برداری تعددی یا هدفمند^۱ استفاده خواهد شد. نمونه برداری هدفمند یعنی فرایند انتخاب کردن موردهایی که محتمل است درباره هدف یک پژوهش کیفی اطلاعات زیادی داشته باشند (گال، بورگ و گال، ۱۳۹۳). نمونه برداری هدفمند یکی از اشکال نمونه برداری غیراحتمالی است که در آن انتخاب موارد (مثلاً افراد) به عنوان مصداق طبقه یا مقوله ای از موارد که مورد علاقه محقق است صورت می گیرد (دواس، ۱۳۹۴). نمونه برداری در مطالعه حاضر از آن رو هدفمند انتخاب شد تا محقق بتواند از بین والدین و یا نوجوانانی که می توانند بیشترین اطلاعات را ارائه دهند، دست به انتخاب بزند. نمونه گیری هدفمند انواع متعددی دارد که در پژوهش حاضر از دو راهبرد زیر استفاده خواهد شد:

۱- نمونه برداری ناهمگون^۲ که شامل افراد یا گروه هایی از افراد است که از جنبه های مختلفی با یکدیگر تفاوت دارند (هومن، ۱۳۹۳). در مطالعه حاضر نمونه ها به صورت ناهمگن و از گروه های متفاوت از نظر سن، مقطع تحصیلی، جنسیت، و محل خدمت (شهر یا رستا) انتخاب خواهند شد تا نمونه انتخاب شده، معرف بهتر و دقیق تری از کل جامعه پژوهش باشد.

۲- نمونه برداری ارجاعی زنجیره ای^۳ (گلوله برفی)^۴ که در آن پژوهشگر یک شرکت کننده را طریق شخص دیگری پیدا می کند (هومن، ۱۳۹۳). در مطالعه حاضر به کمک این روش، والدین و نوجوانانی که درباره موضوع پژوهش می توانند بیشترین اطلاعات را ارائه دهند و علاقمند به شرکت در پژوهش هستند، شناسایی و انتخاب می شوند.

تعداد مشارکت کنندگان مورد نیاز برای مطالعات کیفی، بر اساس ماهیت مطالعه و اطلاعات جمع آوری شده، متفاوت خواهد بود. برای مثال، محققان ممکن است تا زمانی که معتقد شوند به حدی از اشباع رسیده اند که در آن حد، فهم روشن تری از تجربه در صحبت های بعدی با مشارکت کنندگان به دست نمی آید، به مصاحبه کردن با مشارکت کنندگان ادامه دهند (دایمون و هالوی، ۲۰۱۰). در مطالعه حاضر مصاحبه ها و انتخاب افراد و گروه ها (والدین و نوجوانان) تا آنجا ادامه خواهد یافت که پژوهشگر به این نتیجه برسد که به اشباع اطلاعاتی رسیده و گردآوری داده های بیشتر کمکی به نتایج پژوهش نخواهد کرد.

شیوه تحلیل داده ها: برای تحلیل داده ها در مطالعه حاضر از روش ۷ مرحله ای کلایزی^۵ (۱۹۸۷ نقل از شوشا^۶؛ ۲۰۱۲) استفاده خواهد شد. در ادامه هریک از این مراحل تشریح می شود:

۱- هر متن را بارها بخوانید تا یک درک کلی درباره کل آن متن بدست آید: در مطالعه حاضر پس از اینکه مصاحبه های ضبط شده روی کاغذ پیاده شد، چندین بار به طور دقیق توسط محقق خوانده شد.

۲. برای هر متن، اظهارات قابل توجهی که مربوط به پدیده مورد مطالعه است باید استخراج شود: در این مرحله تمامی جملات و عبارات هایی که از سوی مصاحبه شوندگان درباره موضوع پژوهش، مطرح شده بود، به عنوان «واحد های معنایی» ثبت خواهد شد.

۳. معانی را باید از این جملات مهم فرمول بندی کرد: در مرحله سوم، فرمول بندی معانی انجام خواهد شد یعنی برای هریک از واحدهای معنایی که در مرحله قبل شناسایی شده بودند یک یا چند کد معنایی تعریف خواهد شد.

۴- معانی تدوین شده باید به دسته ها، خوشه های تم^۷ و تم^۸ تقسیم شوند: در این گام ابتدا کدهای معنایی مرحله قبل که از نظر مفهومی شبیه هم بودند، در درون خوشه های تم (مقوله ها) قرار داده خواهند شد سپس مقوله های مرتبط به هم مجدداً و در سطحی کلی تر با یکدیگر تلفیق خواهند شد تا مضامین یا تم ها شکل بگیرند.

۵- یافته های مطالعه باید در توصیف جامعی از پدیده مورد مطالعه ادغام شود: در این مرحله هر یک از تم ها یا مضامین بدست آمده به شکل جامع تشریح، توصیف و تبیین خواهند شد.

^۱. purposive sampling

^۲. Gall, Borg, Gall

^۳. De Vaus, D. A.

^۴. heterogeneous

^۵. Chain referral

^۶. snowball

^۷. Daymon, C., & Holloway, I

^۸. Colaizzi's seven-step method

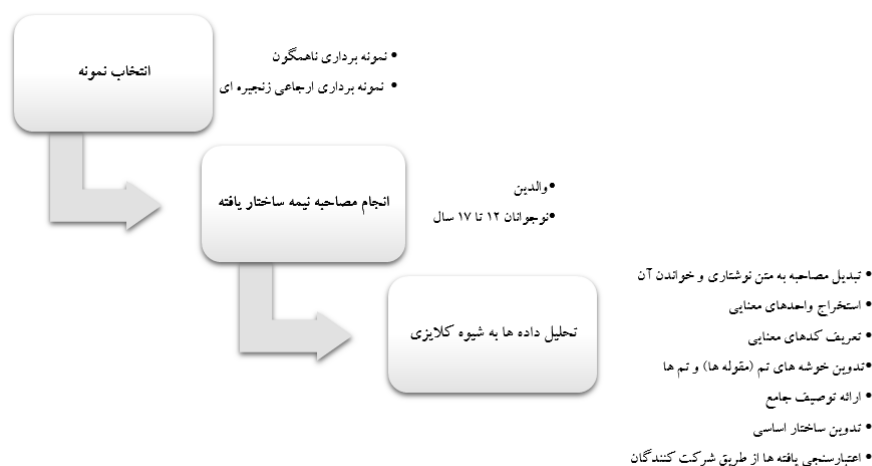
^۹. Shosha, G. A.

^{۱۰}. clusters of themes

^{۱۱}. themes

ع ساختار اساسی پدیده باید توصیف شود: در این مرحله ابتدا تمامی مراحل پیشین یک بار دیگر توسط محقق و همچنین یک فرد متخصص (در زمینه فرزندپروری دیجیتال) بررسی و تحلیل خواهد شد تا تمامی توضیحات یا مقوله ها و تم های اضافی یا مبهم حذف یا اصلاح شوند. سپس ساختار اصلی موضوع مورد مطالعه تدوین و فرمولبندی خواهند شد.

۷. سرانجام، اعتبار^۱ یافته ها باید از منظر شرکت کنندگان در پژوهش بررسی شود تا نتایج توصیفی پژوهش را با تجربیاتشان مقایسه کنند: برای این منظور در مطالعه حاضر، یافته های بدست آمده در اختیار شرکت کنندگان (والدین و نوجوانان) قرار داده خواهد شد و در صورت نیاز، متناسب با نظر شرکت کنندگان، نتایج بدست آمده اصلاح خواهد شد. در شکل ۲ مراحل انجام پژوهش به صورت شماتیک نشان داده شد.

شکل ۲. مراحل انجام روش پدیدارشناسی در مطالعه حاضر

روش در فاز دوم پژوهش: همانطور که اشاره شد، هدف این فاز پژوهش، طراحی بسته آموزشی فرزندپروری دیجیتال برای والدین استان قزوین است که سوال هشتم پژوهش حاضر است. بدین منظور، از روش سنتز پژوهی^۲ استفاده خواهد شد. هدف از سنتز پژوهی تولید دانش جدید از طریق روشن ساختن روابط و تنش ها و اختلافات بین گزارشات مطالعات منفردی است که بیش از این دیده نشده اند. این روش شامل انتخاب هدفمند، مرور، تحلیل و ترکیب گزارشات پژوهشی دست اول^۳ در یک موضوع مشابه است (سیوری^۴، ۲۰۱۱). وارد^۵ (۱۹۸۳ نقل از مارش^۶، ۱۳۹۱) برای تعیین میزان کفایت دانش^۷ حاصل از فرایند سنتز پژوهی، چهار ملاک شمول^۸، دو پهلوی نبودن^۹، عملی بودن^{۱۰} و اجماع^{۱۱} را مطرح ساخت. در مطالعه حاضر برای رعایت ملاک شمول تلاش خواهد شد که تمامی منابع نوشتاری معتبر و دست اول در حوزه موضوع پژوهش مورد مطالعه قرار گیرد. برای جلوگیری از ابهام و دو پهلوی بودن اصطلاحات، از متخصصین و همچنین مترجمین در معادل یابی کلمات و اصطلاحات کلیدی کمک و مشورت گرفته خواهد شد. در ارتباط با معیار عملی بودن، با توجه به اینکه هدف در مطالعه حاضر ارائه یک برنامه (الگو) است، طبیعتاً مطالعه حاضر از این معیار برخوردار است. برای رسیدن به توافق جمعی و اجماع در خصوص نتیجه پژوهش نیز از روش آزمایشی (در گام سوم پژوهش) استفاده خواهد شد.

شیوه انجام سنتز پژوهشی: سنتز پژوهشی در چند مرحله (اقتباس از گاف^{۱۲}، ۲۰۱۳؛ گاف، اولیور^{۱۳} و توماس^{۱۴}، ۲۰۱۳؛ گاف، ۲۰۰۷) انجام خواهد شد. شایان ذکر است که – چنانچه خواهیم دید – جامعه، نمونه، شیوه نمونه برداری و تحلیل در فرایند این چند مرحله، تعریف و مشخص می شوند. معیارهای ورود یا

^۱ validation

^۲ research synthesis

^۳ primary research

^۴ Suri.

^۵ Ward.

^۶ Marsh.

^۷ knowledge adequacy

^۸ inclusiveness

^۹ unequivocalness

^{۱۰} practicality

^{۱۱} consensus

^{۱۲} Gough.

^{۱۳} Oliver.

^{۱۴} Thomas.

شایستگی^۱ در مطالعه حاضر عبارتند از: زبان گزارش‌های پژوهشی؛ انگلیسی و فارسی؛ سال انتشار؛ منابع ۲۰ سال اخیر؛ نوع سند؛ تمامی نظریه‌ها، رویکردها و پژوهش‌های نظری، تجربی و مروری که در یک مجله و یا کتاب معتبر به چاپ رسیدند و دارای متن کامل هستند؛ جامعه پژوهشی؛ نظریه‌ها و پژوهش‌های حوزه فرزندپروری دیجیتال.

پس از تعیین معیارهای ورود، کلیدواژه‌ها تعیین و تعریف خواهند شد. در مرحله بعد از طریق پایگاه‌های اطلاعاتی خارجی و داخلی، مطالعات و منابع مورد نظر بازایی خواهند شد. سپس مقالات و منابع گردآوری شده در یک فرایند غربالگری دو مرحله‌ای^۲ دآوری و گزینش می‌شوند. در نهایت، با استفاده از روش سنتز تجمیعی^۳ و با سنتز منابع انتخاب شده و نتایج فاز (گام) اول پژوهش حاضر، بسته آموزشی فرزندپروری دیجیتال طراحی خواهد شد.

روش در فاز سوم پژوهش: این فاز از پژوهش به منظور ارزیابی اثربخشی بسته آموزشی فرزندپروری دیجیتال بر خودکارآمدی فرزندپروری والدین (سوال نهم پژوهش) انجام می‌شود. برای این منظور، از روش تحقیق آزمایشی و طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل استفاده خواهد شد.

جامعه، نمونه، روش نمونه‌گیری و حجم نمونه: تمامی والدین ساکن استان قزوین دارای فرزند نوجوان (۱۲ تا ۱۷ سال) جامعه آماری این بخش از پژوهش را تشکیل می‌دهند. برای انتخاب نمونه از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده استفاده خواهد شد. بر اساس پیشنهاد منابع معتبر علمی (دلور، ۱۳۹۵؛ گال، بورگ و گال، ۱۳۹۴) حجم نمونه در پژوهش‌های آزمایشی، ۱۵ نفر نمونه برای هر گروه پیشنهاد شده است. بنابراین ۳۰ والد (پدر یا مادر) به شکل تصادفی انتخاب می‌شوند و به شیوه تصادفی در دو گروه آزمایش (۱۵ نفر) و کنترل (۱۵ نفر) گمارش می‌شوند. به والدین گروه آزمایش به مدت ۱۰ جلسه، هر جلسه دو ساعت، مهارت‌های فرزندپروری دیجیتال بر اساس بسته تدوین شده، آموزش داده می‌شود. برای گروه کنترل مداخله‌ای صورت نمی‌گیرد.

ابزار گردآوری داده‌ها: برای سنجش خودکارآمدی فرزندپروری دیجیتال والدین، از پرسشنامه محقق ساخته استفاده خواهد شد.

روش تحلیل داده‌ها: برای تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری توصیفی (مانند میانگین، انحراف استاندارد، فروانی) و آزمون آماری آنالیز کوواریانس (آنکوا)^۴ استفاده خواهد شد. داده‌ها به کمک نرم‌افزار آماری SPSS^{۲۲} تحلیل خواهد شد.

۵- مهمترین منابع و مأخذی که از آنها استفاده می‌شود (استناد به روش APA)

- Chang, F. C., Chiu, C. H., Miao, N. F., Chen, P. H., Lee, C. M., Chiang, J. T., & Pan, Y. C. (2015). The relationship between parental mediation and Internet addiction among adolescents, and the association with cyberbullying and depression. *Comprehensive psychiatry*, 57, 21-28.
- Clarkson, A., & Zierl, L. (2018). An Online Parenting Program Grows Digital Parenting Skills and Parent-School Connection. *The Journal of Extension*, 56(5), 6.
- Duggan, M., Lenhart, A., Lampe, C., & Ellison, N. B. (2015). Parents and social media. *Pew Research Center*, 16(1), 2.
- Fidan, A., & Seferoğlu, S. S. (2020). Online Environments and Digital Parenting: An Investigation of Approaches, Problems, and Recommended Solutions. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 352-372.
- Glatz, T., Crowe, E., & Buchanan, C. M. (2018). Internet-specific parental self-efficacy: Developmental differences and links to Internet-specific mediation. *Computers in Human Behavior*, 84, 8-17.
- Hani, U., Sonhaji, S., & Anggraini, C. N. (2020). Media Digital Literacy Program in Improving Parental Mediation Efficacy with Community Nursing Approach. *STRADA Jurnal Ilmiah Kesehatan*, 9(2), 1779-1787.

Inclusion (eligibility) criteria
two stage screening
aggregative synthesis
Analysis of covariance (ANCOVA)

- Kassim, M. N., & Kassim, M. H. (2018). Developing Digital Parenting Program Using Blended Learning Approach. *Advanced Science Letters*, 24(11), 8483-8487.
- Lim, S. S. (2016). Through the tablet glass: Transcendent parenting in an era of mobile media and cloud computing. *Journal of Children and Media*, 10(1), 21-29.
- Rodríguez-de-Dios, I., van Oosten, J. M., & Igartua, J. J. (2018). A study of the relationship between parental mediation and adolescents' digital skills, online risks and online opportunities. *Computers in Human Behavior*, 82, 186-198.
- Sciacca, B., Laffan, D. A., Norman, J. O. H., & Milosevic, T. (2022). Parental mediation in pandemic: Predictors and relationship with children's digital skills and time spent online in Ireland. *Computers in Human Behavior*, 127, 107081.
- Symons, K., Ponnet, K., Walrave, M., & Heirman, W. (2017). A qualitative study into parental mediation of adolescents' internet use. *COMPUTERS IN HUMAN BEHAVIOR*, 73, 423-432.
- Vance, A. J., & Brandon, D. H. (2017). Delineating among parenting confidence, parenting self-efficacy and competence. *ANS. Advances in nursing science*, 40(4), E18.
- Willett, R. J. (2015). The discursive construction of 'good parenting' and digital media—the case of children's virtual world games. *Media, Culture & Society*, 37(7), 1060-1075.
- Wright, M. F., Wachs, S., & Gámez-Guadix, M. (2021). Youths' coping with cyberhate: Roles of parental mediation and family support. *Comunicar*, 29(67).

۶-برآورد هزینه اجرای طرح (آنالیز هزینه ها)

۱) هزینه های نیروی انسانی

ردیف	زمینه همکاری	مدیرک تحصیلی	رشته تحصیلی	وضعیت استخدامی	مدت زمان همکاری (به ساعت)	هزینه هر ساعت (هزار تومان)	مجموع هزینه ها (میلیون تومان)
۱	طراحی پرسشنامه های روا و پایا برای پژوهش	دکتری تخصصی	روان سنجی	عضو هیئت علمی دانشگاه	۱۰۰	۲۰۰	۲۰
۲	مسئول هماهنگی بین پرسشگران	کارشناسی ارشد	روان سنجی	---	۲۰۰	۵۰	۰
۳	اجرای پرسشنامه ها	کارشناسی	رشته های روان شناسی، علوم تربیتی و جامعه شناسی	---	۸۰۰ ساعت (۱ ساعت به ازای اجرای هر پرسشنامه)	۵۰	۴۰
۴	وارد کردن داده ها در نرم افزار	کارشناسی ارشد	رشته های روان شناسی، علوم تربیتی و جامعه شناسی	---	۲۰۰ ساعت (هر پرسشنامه ۳۰ دقیقه)	۵۰	۱۰
۵	تحلیل آماری داده ها با نرم افزارهای آماری	دکتری تخصصی	روان سنجی	عضو هیئت علمی دانشگاه	۱۰۰	۴۰۰	۴۰
۶	انجام مصاحبه ها	دکتری تخصصی	روان شناسی و علوم تربیتی	عضو هیئت علمی دانشگاه	۱۸۰ ساعت (هر مصاحبه ۳ ساعت)	۲۰۰	۳۶

۷	تبدیل مصاحبه ها به متن نوشتاری	کارشناسی ارشد	رشته های روان شناسی، علوم تربیتی و جامعه شناسی	---	۱۸۰ ساعت (هر مصاحبه ۳ ساعت)	۱۰۰	۱۸
۸	تحلیل مصاحبه ها	دکتری تخصصی	روان شناسی و علوم تربیتی / روان سنجی	عضو هیئت علمی دانشگاه	۱۰۰	۲۰۰	۲۰
۹	مشاور در زمینه روان شناسی و فرزندپروری	دکتری تخصصی	روان شناسی و علوم تربیتی	عضو هیئت علمی دانشگاه	۵۰	۲۰۰	۱۰
۱۰	مشاور روش شناسی پژوهش	دکتری تخصصی	روان سنجی / روان شناسی / علوم تربیتی	عضو هیئت علمی دانشگاه	۵۰	۲۰۰	۱۰
۱۱	مشاور حوزه فناوری آموزش	دکتری تخصصی	فناوری آموزشی	عضو هیئت علمی دانشگاه	۱۰۰	۱۰۰	۱۰
۱۲	مشاور حوزه علوم ارتباطات	دکتری تخصصی	فناوری اطلاعات	عضو هیئت علمی دانشگاه	۱۰۰	۱۰۰	۱۰
۱۳	تایپ و ویراستاری	کارشناسی	---	---	۱۰۰	۳۰	۳
۱۴	بررسی ادبیات پژوهش و انجام مطالعات تطبیقی	دکتری تخصصی	علوم تربیتی / روان شناسی / علوم ارتباطات	عضو هیئت علمی دانشگاه	۱۵۰	۳۰۰	۴۵
۱۵	جمع بندی، تحلیل و تفسیر یافته ها، تالیف و تدوین گزارش پژوهش	دکتری تخصصی	روان شناسی / علوم تربیتی / علوم ارتباطات	عضو هیئت علمی دانشگاه	۱۵۰	۳۰۰	۴۵
۱۶	طراحی و تدوین برنامه آموزش خانواده در زمینه فرزندپروری دیجیتال	دکتری تخصصی	روان شناسی / علوم تربیتی / علوم ارتباطات	عضو هیئت علمی دانشگاه	۱۵۰	۳۰۰	۴۵
	آموزش به والدین در زمینه فرزندپروری دیجیتال (فاز سوم پژوهش)	دکتری تخصصی	روان شناسی و علوم تربیتی	عضو هیئت علمی دانشگاه	۲۰	۴۰۰	۸
۱۴	جمع هزینه های نیروی انسانی	---	---	---	---	---	۳۹۰/۰۰۰/۰۰۰

۲) هزینه های جانبی

ردیف	عنوان	توضیحات	هزینه ها
۱	هزینه چاپ پرسشنامه ها	۸۰۰ پرسشنامه سه برگی	۳ میلیون تومان
۲	هزینه برگزاری جلسات با همکاران طرح	---	۲ میلیون تومان
۳	تهیه منابع علمی	خرید کتب علمی و مقالات لاتین و فارسی	۵ میلیون تومان
۴	جمع هزینه های جانبی	---	۱۰ میلیون تومان

۳) جمع کل هزینه ها

ردیف	عنوان	توضیحات	هزینه ها
۱	هزینه نیروی انسانی	---	۳۹۰ میلیون تومان
۲	هزینه های جانبی	---	۱۰ میلیون تومان
۴	جمع کل هزینه ها	---	۴۰۰ میلیون تومان

۷- برآورد زمان انجام طرح

ردیف	فعالیت‌ها یا مراحل کار	مدت اجرا (ماه)	آبان	آذر	دی	بهمن	اسفند	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان
۱	تدوین مبانی نظری و پیشینه پژوهش														
۲	جمع آوری داده ها														
۳	تحلیل داده ها														
۴	تدوین گزارش مربوط به یافته های پژوهشی														
۵	تدوین گزارش مربوط به نتیجه گیری														
۶	جمع بندی و ویرایش کل گزارش پژوهشی														
۷	تدوین مقاله														

۸- همکاران محقق

ردیف	حیطه مسئولیت در طرح پژوهشی	نام و نام خانوادگی	محل اشتغال	رشته تحصیلی
۱	مدیر پروژه تحقیقاتی	دکتر سید امیر قاسم تبار	دانشگاه فرهنگیان قزوین	علوم تربیتی
۲	مشاور در زمینه روان شناسی و فرزندپروری	دکتر طاهره نجفی فرد	دانشگاه فرهنگیان قزوین	روان شناسی
۳	مشاور حوزه فناوری آموزشی و تهیه بسته های آموزشی	دکتر سید عبدالله قاسم تبار	دانشگاه خوارزمی	تکنولوژی آموزشی
۴	مشاور در زمینه فناوری اطلاعات	دکتر سعید بهرامی	دانشگاه فرهنگیان قزوین	مهندسی سیستم های هوشمند